

London, 1937. P. 90: *Кіржаєв С. В.О. Кордт та традиції київських археографів в діяльності Археографічної комісії ВУАН // Матеріали ювіл. конф. присвяч. 150-річчю Київ. археогр. комісії. (Київ. Седнів. 18–21 жовт. 1993 р.). К., 1997. С. 369–381; Шовкопляс Т., Герус А. Маловідомий В. Кордт // Актуальні проблеми географії, екології, історії Великої Волині: Велика Волинь: Навк. зб. Житомир, 2004. Т. 27. С. 348–352; Шовкопляс Т., Герус А. В.О. Кордт та його історико-картографічні дослідження // Картографія та вища школа: Зб. навк. праць. Вип. 10. К., 2005. С. 236–239.*

Т.І. Шовкопляс, А.Л. Герус

КОШУБИНСЬКА Наталія Антонівна (06.07.1896, с. Мисюрівка нині Хмельницької обл.–11.12.1937, Саратов, Росія) — мистецтвознавець, етнограф.

Н. в сім'ї священника отця Антона. Закінчила епархіальне училище в Тульчині (1913) та історико-філологічний ф-т Київських Вищих Жіночих курсів (1913–18). По закінченню курсів працювала при Управлінні Міністерства народної освіти: вчителювала в школах Липовеччини; в дитячому садку в Києві. Одночасно з навчанням брала участь в громадській діяльності. Під час Першої світової війни працювала в Червоному Хресті, в т. зв. «Союзі городів». Була членом Української партії соціалістів-революціонерів (УПСР, 1917–21). Брала участь в повстанні проти гетьмана П. Ско-

ропалського. В УНР працювала в Інформбюро Армії як комісар преси. У 1919 входила до Центрального Українського Повстанчого Комітету проти денікінців, була заарештована денікінською владою, втекла з Лук'янівської в'язниці. Під час розпаду УНР повернулася до Києва.

Другу вищу освіту К. здобула в Київському Археологічному інституті (1923–24), де її вчителями були Д.М. Шербаківський, О.П. Новицький. Із 1923 працювала в системі ВУАН, спочатку як позаштатний співробітник Секції мистецтва для складання термінологічних словників із мистецтва, з 1924 — як постійний позаштатний співробітник при Кафедрі українського мистецтва. Вивчала архітектуру замкових будов в м. Хмільнику, срібництво в Кам'янці на Вінниччині, мистецтво Поділля.

Талановиту дослідницю в 1924 було заарештовано за звинуваченням в контрреволюційних діях Київської групи УПСР і засуджено до адміністративного вислання на три роки в м. В'ятку. Справа про вислання К. тяглася до 1927, впродовж цього терміну вона перебувала в в'язниці. За клопотанням академіків О.П. Новицького та С.О. Єфремова, вислання К. було призупинено та замінено підпискою про невиїзд.

У 1926 К. разом із М.І. Вязьмітиною, М.О. Новицькою, П.А. Кильженко, Є.О. Спаською та ін. стала дійсним членом гуртка молоді «Studio», що існував при Кабінеті українського мистецтва ВУАН і плідно досліджував істо-

рію українського мистецтва. Проводила польові дослідження в південно-західному регіоні України в пошуках і збиранні зразків народного мистецтва та художніх промислів (шиття, ткацтво, писанки), мальованих церковних тканих речей (корогви, плашаниці), керамічних виробів (дрібна пластика, трипільська кераміка), вивчала розпис хат, за допомогою анкет налагоджувала мережу кореспонденції з сільською інтелігенцією й установами з художньої промисловості України. Працювала над створенням мап художньої промисловості південно-західної України. По закінченню аспірантури при Кафедрі мистецтв ВУАН захистила промовний роботу на тему «Орнаментация рушників і килимів Поділля». Після трагічного відходу з життя Д.М. Шербаківського (1927), К. слідом за С.О. Єфремовим, А.М. Лободою, О.П. Новицьким, О. Корчак-Чепурківським, М.І. Вязьмітіною, М.О. Новицькою, П.А. Квльженко, Є.Ю. Спаською та ін. ученими підписала листа до редакції газети «Пролетарська правда» з вимогою провести слідство в справі його самогубства. На засіданні гуртка мистецтвознавців зробила доповідь про Д.М. Шербаківського як педагога. У 1934 К. влрвге заарештовано, відправлено до в'язниці м. Саратов на три роки. Засуджена судовою трійкою при УНКВД по Саратовській області до розстрілу, постанова виконана 11.12.1937.

Тв.: Пелікан в українському мистецтві // Записки Історико-

філологічного Відділу УАН. Кн. IX. 1926. С. 230–245; Шо вимагав Данило Михайлович Шербаківський від робіт по мистецтвознавству // *Леся Падин-Лик'янова*. Наталя Антонівна Коцюбинська. С.193–195; Рец. Б. Пилипенко. Нові печери // Ювілейний збірник на пошану академіка М.С. Грушевського. К., 1928. С.103–130; Рец.: Стефан Таранушенко. Мистецтво Слобожанщини ХУІІ–ХУІІІ в.в. // Хроніка археології та мистецтва. 1930. Ч. 2. С.94–95; Рештки замкових б'удов в м. Хмільнику на Поділлі // Хроніка археології та мистецтва. 1931. Ч. 3. С. 68–69.

Лит.: ЕУ. Львів, 1994. Т. 3. С.1154; Біографічний довідник. К., 1997. С.328; *Леся Падин-Лик'янова*. Наталя Антонівна Коцюбинська // *Зона*. Ч.12. 1997. С.163–217; Матеріали до біографій етнологів та народознавців України. К. Запоріжжя: Лике поле, 2001. С. 79–80.

В.М. Корписова

КРУШЕЛЬНИЦЬКА Соломія Амвросіївна (23.09.1872, с. Білявинці, тепер Бучацького р-ну Тернопільської обл.–16.11.1952, Львів, похована на Личаківському цвинтарі) — оперна та камерна співачка (сопрано), педагог. Засл. діяч мист УРСР (1951).

Н. в сім'ї священика. Змалку вчилася гри на ф-но, в 10 років виступала в хорі «Руська бесіда», співала в сільськ. хорі. Закінчила з відзнакою та медаллю Львів. консерваторію по класу вокала як меццо-сопрано (клас проф. В. Ви-